

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра фізичної реабілітації та біокінезіології

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б.Жильцов
О.Б.Жильцов
"04" *09* / 20 *17* року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІЗІОЛОГІЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ

Напрямок підготовки: 6.010201 – Фізичне виховання

Галузь знань: 0102 – Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини

Факультет здоров'я, фізичного виховання і спорту

2017-2018 навчальний рік

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра фізичної реабілітації та біокінезіології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б. Жильцов О.Б. Жильцов
“ 04 ” *О.Б.* 20 14 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЗІОЛОГІЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ

Напрямок підготовки: 6.010201 – Фізичне виховання

Галузь знань: 0102 – Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини

Факультет здоров'я, фізичного виховання і спорту

2017-2018 навчальний рік

ЗМІСТ

	Стр.
Пояснювальна записка	4
I. Структура програми навчальної дисципліни	6
1. Опис навчальної дисципліни	6
2. Тематичний план навчальної дисципліни	7
3. Навчально-методична карта дисципліни	8
4. Програма	10
<i>Модуль I</i>	10
<i>Модуль II</i>	11
<i>Модуль III</i>	13
5. Плани практичних занять	
6. Завдання для самостійної роботи	22
7. Система поточного та підсумкового контролю	26
II. Методи навчання	29
III. Методичне забезпечення курсу	29
IV. Об'ємні вимоги до курсу	30
V. Рекомендована література	31

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

В умовах високого антропогенного навантаження на біосферу важливо розуміти і вивчати різноманітність шляхів біологічних процесів, які впливають на життєяльність людини.

Біоетика (біобезпека біотехнологій) – це система знань, що вивчає та аналізує моральність людських дій в біолого-медичній галузі та охороні в здоров'я, стосовно її відповідності моральним нормам і вартостям.

Метою вивчення дисципліни є теоретична і практична підготовка студентів по створенню безпечних морально-етичних умов у біотехнологічному процесі.

Завдання курсу дисципліни полягають в формуванні спеціалістів, здатних:

- розширення знань щодо моральної сторони діяльності людини в медицині та біології, щодо збереження живими організмами своєї біологічної суті, біологічних якостей, запобігання широкомасштабній втраті біологічної цілісності;
- інтегрування знань щодо етичних, моральних норм, а також законів, принципів і правил регулювання з цих питань у практичну професійну діяльність медичних працівників та дослідників;
- інтегрування вміння користуватися біотичними принципами у практичну професійну діяльність медичних працівників та дослідників, що сприятиме безпеці використання нових медичних технологій;
- виховання глибокої переконаності в необхідності неухильного дотримання етичних і моральних норм, правил і принципів у своїй практичній діяльності.

У результаті визначення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

біоетичне регулювання професійної діяльності медичних спеціалістів та дослідників, що сприяють безпеці використання нових медичних технологій та запобігають нанесенню шкоди людині, усьому людству і біосфері у цілому;

- формування цілісного уявлення про належне, про єдність природного і соціального життя, про моральні цінності в роботі реабілітолога;
- вміння користуватися новими етичними принципами (тобто ноетикою), для запобігання глобальної екологічної кризи, за суттю ноосферної кризи, що може прийняти катастрофічний і необоротний характер.

Підвищення якості підготовки сучасного реабілітолога в галузі біомедичної етики та біобезпеки дасть змогу в його подальшій діяльності на більш високому професійному рівні проводити профілактику та лікування різної патології, запобігати допущенню деонтологічних, професійних та загальнолюдських помилок.

Викладання дисципліни формує наступні **компетенції**:

- Здатність до організаційної роботи зі створення та забезпечення функціонування організацій з фізичної реабілітації, організувати служби здорового способу життя, центри фізичної реабілітації за місцем проживання, відпочинку та роботи громадян.
- Здатність здійснювати наукові дослідження з проблематики професійного спрямування, здійснювати підготовчу роботу з проведення наукових досліджень, використовувати ефективні методи дослідження у фізичній реабілітації.
- Здатність використовувати новітні сучасні організаційні системи реабілітаційного процесу у професійній діяльності.
- Здатність адаптувати та застосовувати теоретичні знання у різних специфічних ситуаціях, що виникають під час освітнього процесу та професійної діяльності.
- Здатність до розв'язання складних спеціалізованих завдань та практичних проблем, що виникають під час професійної діяльності.
- Здатність до самостійного удосконалення знань та розуміння специфічних особливостей своєї професійної спеціалізації та цінності своєї професії.
- Здатність проявляти лідерські та комунікативні якості, включаючи здатність до ефективного спілкування на вищому професійному рівні та відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.
- Здатність до формування пізнавальних навичок, безпосередньо пов'язаних з отриманням нових знань, розвитком уяви та креативності серед студентів.
- Здатність до ефективного спілкування та вирішення проблем іноземною мовою.
- Здатність до самореалізації творчого потенціалу на шляху до вищих досягнень у професійній діяльності.

I. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: Біоетика

Показник	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS: 3,0 кредитів	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»	Вибіркова (денна форма навчання) Рік підготовки: 2 Семестр: III Контактні години: 42 з них: лекції: 10 годин; практичні заняття: 32 години.
Змістові модулі: 2 модулі	Спеціальність : 227 – «Фізична реабілітація»	Самостійна робота: 42 години Модульний контроль: 6 годин
Загальний обсяг дисципліни (години): 90 годин	Освітній рівень – перший «бакалаврський»	Вид контролю: залік (ПМК) Тижневих годин: 2 години

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теми	Кількість годин				
	Всього	Лекції	Практична робота	Самостійна робота	Модуль контр.
Семестр III					
Змістовий модуль 1					
1. Етика: біологічні та медичні аспекти. Біоетика та система охорони здоров'я Основні принципи, норми, правила біомедичної етики. Права людини та критерії поведінки з погляду біоетики.	17	2	6	8	1
2. Поняття здоров'я і здорового способу життя та безпечної поведінки. Безпечна професійна діяльність. Елементи біоетики та біобезпеки в професійній діяльності реабілітолога.	17	2	6	8	1
Змістовий модуль 2					
3. Зниження стигми та дискримінації людей, які живуть із ВІЛ/СНІД «Снідофобія» і вимоги медичної етики. СНІД як професійний ризик працівників з фізичної реабілітації	17	2	6	8	1
4. Забезпечення контролю за міжнародним поширенням різного виду загроз масового ураження населення та довкілля. Морально-етичні та правові засади проведення епідеміологічних досліджень.	17	2	6	8	1
5. Види біологічних загроз. Біозахист і біостримання. Біобезпека та генно-інженерні технології. Виявлення, моніторинг і реагування на біологічні загрози.	22	2	8	10	2
Разом за навчальним планом:	90	10	32	42	6

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

«Біоетика» 2 курс, III семестр

Всього 90 год.: лекції -10 год., практ. заняття - 32 год., самостійна робота - 42 год., модульн. контроль - 6 год.

Лекції	1	2	3	4	
и лекцій. год	Етика: біологічні та медичні аспекти (2 год.)	Елементи біоетики та біобезпеки в професійній діяльності реабілітолога. (2 год.).	СНІД як професійний ризик працівників з фізичної реабілітації(2 год.).	Засади проведення епідеміологічних досліджень. (2 год.).	Види біологічного біостримання го
вання лекції, бали	1	1	1	1	
актичних занять, год.	Етика: біологічні та медичні аспекти (6 год.)	Елементи біоетики та біобезпеки в професійній діяльності реабілітолога (6 год.).	СНІД як професійний ризик працівників з фізичної реабілітації (6 год.).	Засади проведення епідеміологічних досліджен (6 год.).	Види біологічного біостримання (8
ання практичного заняття, бал	1	1	1	1	
Робота на індивідуальному занятті, бал	10	10	10	10	
свійна робота, бал	5	5	5	5	
модульний контроль	25	25			

4.ПРОГРАМА

СЕМЕСТР ІІІ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Лекція 1. Етика: біологічні та медичні аспекти. Біоетика та система охорони здоров'я. Основні принципи, норми, правила біомедичної етики. Права людини та критерії поведінки з погляду біоетики. (2 год.).

Практичне заняття 1-3. Етика: біологічні та медичні аспекти. Права людини та критерії поведінки з погляду біоетики. Біоетика та система охорони здоров'я в Україні (6 год.).

Лекція 2. Поняття здоров'я і здорового способу життя та безпечної поведінки. Безпечна професійна діяльність. Елементи біоетики та біобезпеки в професійній діяльності реабілітолога. (2 год.).

Практичне заняття 4-6. Поняття здоров'я і здорового способу життя та безпечної поведінки. Безпечна професійна діяльність. Елементи біоетики та біобезпеки в професійній діяльності реабілітолога. (6 год.).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Лекція 3. Зниження стигми та дискримінації людей, які живуть із ВІЛ/СНІД «Снідофобія» і вимоги медичної етики. СНІД як професійний ризик працівників з фізичної реабілітації (2 год.).

Практичне заняття 7-9. Зниження стигми та дискримінації людей, які живуть із ВІЛ/СНІД «Снідофобія» і вимоги медичної етики. СНІД як професійний ризик працівників з фізичної реабілітації (6 год.).

Лекція 4. Забезпечення контролю за міжнародним поширенням різного виду загроз масового ураження населення та довкілля. Морально-етичні та правові засади проведення епідеміологічних досліджень. (2 год.).

Практичне заняття 10-12. Забезпечення контролю за міжнародним поширенням різного виду загроз масового ураження населення та довкілля. Морально-етичні та правові засади проведення епідеміологічних досліджень. (6 год.).

Лекція 5. Види біологічних загроз. Біозахист і біостримання. Біобезпека та генно-інженерні технології. Виявлення, моніторинг і реагування на біологічні загрози. (2 год.).

Практичне заняття 13-16. Види біологічних загроз. Біозахист і біостримання. Біобезпека та генно-інженерні технології. Виявлення, моніторинг і реагування на біологічні загрози. (8 год.).

5.ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Семестр III

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Практичне заняття 1.

Етика: біологічні та медичні аспекти. Біоетика та система охорони здоров'я в Україні (2 год.).

План:

1. Медична етика.
2. Медична деонтологія.
3. Мораль медицина і фізична реабілітація
4. Біоетика та система охорони здоров'я в Україні Посадові інструкції працівників відділення кінезіотерапії.

Рекомендована література:

- Антологія біоетики /[за ред. Ю. І. Кундієва]. – Львів : БаК, 2003. – 592с.
- Запорожан В. М. Біоетика: Підручник / В.М. Запорожан, М Л. Аряєв. – К.: Здоров'я, 2005. – 288 с.
- Запорожан В. Н. Биоэтика: Учебник / В.Н. Запорожан, Н.Л. Аряев – Одеса: Одесский медуниверситет, 2005. – 295 с.

Практичне заняття 2.

Основні принципи, норми, правила біомедичної етики. Права людини та критерії поведінки з погляду біоетики (2 год.).

План:

1. Принципи біомедичної етики
2. Норми біомедичної етики.
3. Правила біомедичної етики
4. Права людини з погляду біоетики.
5. Критерії поведінки з погляду біоетики.

Рекомендована література:

- Антологія біоетики /[за ред. Ю. І. Кундієва]. – Львів : БаК, 2003. – 592с.
- Запорожан В. М. Біоетика: Підручник / В.М. Запорожан, М Л. Аряєв. – К.: Здоров'я, 2005. – 288 с.
- Запорожан В. Н. Биоэтика: Учебник / В.Н. Запорожан, Н.Л. Аряев – Одеса: Одесский медуниверситет, 2005. – 295 с.

Практичне заняття 3.

Поняття здоров'я і здорового способу життя та безпечної поведінки. Безпечна професійна діяльність і здоровий спосіб життя. (2 год.)

План:

1. Поняття здоров'я.
2. Поняття здорового способу життя.
3. Поняття безпечної поведінки.
4. Безпечна професійна діяльність і здоровий спосіб життя.

Рекомендована література:

- Антологія біоетики / [за ред. Ю. І. Кундієва]. – Львів : БаК, 2003. – 592с.
- Запорожан В. М. Біоетика: Підручник / В.М. Запорожан, М Л. Аряєв. – К.: Здоров'я, 2005. – 288 с.
- Запорожан В. Н. Биоэтика: Учебник / В.Н. Запорожан, Н.Л. Аряев – Одеса: Одесский медуниверситет, 2005. – 295 с.

Практичне заняття 4.

Елементи біоетики та біобезпеки в професійній діяльності реабілітолога (2 год.)

План:

1. Професійна діяльність реабілітолога
2. Елементи біоетики в професійній діяльності реабілітолога.
3. Елементи біобезпеки в професійній діяльності реабілітолога.
4. Фізична реабілітація і основні біотичні принципи.

Рекомендована література:

- Антологія біоетики / [за ред. Ю. І. Кундієва]. – Львів : БаК, 2003. – 592с.
- Запорожан В. М. Біоетика: Підручник / В.М. Запорожан, М Л. Аряєв. – К.: Здоров'я, 2005. – 288 с.
- Запорожан В. Н. Биоэтика: Учебник / В.Н. Запорожан, Н.Л. Аряев – Одеса: Одесский медуниверситет, 2005. – 295 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Практичне заняття 5.

Зниження стигми та дискримінації людей, які живуть із ВІЛ/СНІД (ЛЖВ). «Снідофобія» і вимоги медичної етики. Зменшення стигми та дискримінації, пов'язаних із ВІЛ, до представників груп найвищого ризику (ГНР) в медичних закладах України (2 год.)

План:

1. Зниження стигми людей, які живуть із ВІЛ/СНІД.
2. Зниження дискримінації людей, які живуть із ВІЛ/СНІД.
3. «Снідофобія» і вимоги медичної етики.
4. Зменшення стигми та дискримінації, пов'язаних із ВІЛ, до представників груп найвищого ризику (ГНР) в медичних закладах України.

Рекомендована література:

- Беляков В.Д., Яфаев Р.Х. Эпидемиология. – М.: Медицина, 1989. – 416 с.
- Актуальні питання епідагляду за особливо небезпечними інфекціями, санітарна охорона території, біологічна безпека / Матеріали науково-практичної конференції / – Іллічівськ, 2010. – 259 с.
- Актуальні проблеми профілактики особливо небезпечних інфекцій та біологічної безпеки / Матеріали наради-семінару/ – Сімферополь, 2008. – 192 с.
- Виноград Н.О. Біологічна безпека – невирішені проблеми сьогодення / Н.О. Виноград // Матеріали наради-семінару [Актуальні проблеми профілактики особливо небезпечних інфекцій та біологічної безпеки] / – Одеса, 2007. – С. 16-17.
- Виноград Н.О. Принципи і види епідагляду за особливо-небезпечними інфекціями із врахуванням національних пріоритетів України / Матеріали наради-семінару [Актуальні проблеми профілактики особливо небезпечних інфекцій та біологічної безпеки] / – Сімферополь, 2008. – С. 19-21.
- Виноград Н.О., Васишин З.П., Козак Л.П. Загальна епідеміологія. – К.: Медицина, 2011. – 178 с.
- Зуева Л.П., Яфаев Р.Х. Эпидемиология. – СПб.: Фолиант, 2008. – 745 с.
- Епідеміологія: базовий підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів. За ред. проф. І.П. Колеснікової. – Вінниця: Нова книга, 2012. – 576 с.
- Международные медико-санитарные правила (2005) / ВОЗ. – 2008. – 45 с.
- Могилевський Л.Я. Організація та проведення первинних заходів при виявленні хворого (трупа) або підозрі на зараження карантинними інфекціями, контагіозними вірусними геморагічними гарячками та іншими небезпечними інфекційними хворобами неясної етіології: Метод. вказівки / Л.Я. Могилевський, Ю.А. Бощенко, З.А. Хабло [та ін.] // Київ, 2003. – 44 с.
- Стандарты эпидемиологического надзора, рекомендуемые ВОЗ // Департамент по эпидемиологическому надзору и борьбе с инфекционными болезнями. – Женева, ВОЗ. – 1999.
- Черкасский Б.Л. Глобальная эпидемиология. – М.: Практическая медицина, 2008. – 447 с.

Практичне заняття 6.

Тестування і скринінг на ВІЛ в контексті принципу поваги автономії пацієнта. Нормативні акти, що регламентують вимоги до тестування та скринінгу на ВІЛ (2 год.)

План:

1. Тестування на ВІЛ в контексті принципу поваги автономії пацієнта..
2. Скринінг на ВІЛ в контексті принципу поваги автономії пацієнта..
3. Нормативні акти, що регламентують вимоги до тестування на ВІЛ.
4. Нормативні акти, що регламентують вимоги до скринінгу на ВІЛ.

Рекомендована література:

- Беляков В.Д., Яфаев Р.Х. Эпидемиология. – М.: Медицина, 1989. – 416 с.
- Актуальні питання епідагляду за особливо небезпечними інфекціями, санітарна охорона території, біологічна безпека / Матеріали науково-практичної конференції / – Іллічівськ, 2010. – 259 с.
- Актуальні проблеми профілактики особливо небезпечних інфекцій та біологічної безпеки / Матеріали наради-семінару/ – Сімферополь, 2008. – 192 с.
- Виноград Н.О. Біологічна безпека – невирішені проблеми сьогодення / Н.О. Виноград // Матеріали наради-семінару [Актуальні проблеми профілактики особливо небезпечних інфекцій та біологічної безпеки] / – Одеса, 2007. – С. 16-17.
- Виноград Н.О. Принципи і види епідагляду за особливо-небезпечними інфекціями із врахуванням національних пріоритетів України / Матеріали наради-семінару [Актуальні проблеми профілактики особливо небезпечних інфекцій та біологічної безпеки] / – Сімферополь, 2008. – С. 19-21.
- Виноград Н.О., Васишин З.П., Козак Л.П. Загальна епідеміологія. – К.: Медицина, 2011. – 178 с.
- Зуева Л.П., Яфаев Р.Х. Эпидемиология. – СПб.: Фолиант, 2008. – 745 с.
- Епідеміологія: базовий підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів. За ред. проф. І.П. Колеснікової. – Вінниця: Нова книга, 2012. – 576 с.
- Международные медико-санитарные правила (2005) / ВОЗ. – 2008. – 45 с.
- Могилевський Л.Я. Організація та проведення первинних заходів при виявленні хворого (трупа) або підозрі на зараження карантинними інфекціями, контагіозними вірусними геморагічними гарячками та іншими небезпечними інфекційними хворобами неясної етіології: Метод. вказівки / Л.Я. Могилевський, Ю.А. Бощенко, З.А. Хабло [та ін.] // Київ, 2003. – 44 с.
- Стандарты эпидемиологического надзора, рекомендуемые ВОЗ // Департамент по эпидемиологическому надзору и борьбе с инфекционными болезнями. – Женева, ВОЗ. – 1999.
- Черкасский Б.Л. Глобальная эпидемиология. – М.: Практическая медицина, 2008. – 447 с.

Практичне заняття 7.

СНІД як професійний ризик медичних працівників (2 год.).

План:

1. СНІД як професійний ризик медичних працівників..
2. СНІД як професійний ризик фізичних реабілітологів.
3. Нормативні акти, що регламентують вимоги до профілактики професійного інфікування ВІЛ.

Рекомендована література:

- Беляков В.Д., Яфаев Р.Х. Эпидемиология. – М.: Медицина, 1989. – 416 с.
- Актуальні питання епідагляду за особливо небезпечними інфекціями, санітарна охорона території, біологічна безпека / Матеріали науково-практичної конференції / – Іллічівськ, 2010. – 259 с.
- Актуальні проблеми профілактики особливо небезпечних інфекцій та біологічної безпеки / Матеріали наради-семінару/ – Сімферополь, 2008. – 192 с.
- Виноград Н.О. Біологічна безпека – невирішені проблеми сьогодення / Н.О. Виноград // Матеріали наради-семінару [Актуальні проблеми профілактики особливо небезпечних інфекцій та біологічної безпеки] / – Одеса, 2007. – С. 16-17.
- Виноград Н.О. Принципи і види епідагляду за особливо-небезпечними інфекціями із врахуванням національних пріоритетів України / Матеріали наради-семінару [Актуальні проблеми профілактики особливо небезпечних інфекцій та біологічної безпеки] / – Сімферополь, 2008. – С. 19-21.
- Виноград Н.О., Васишин З.П., Козак Л.П. Загальна епідеміологія. – К.: Медицина, 2011. – 178 с.
- Зуева Л.П., Яфаев Р.Х. Эпидемиология. – СПб.: Фолиант, 2008. – 745 с.

Практичне заняття 8.

Морально-етичні та правові засади проведення епідеміологічних досліджень із врахуванням основних принципів біомедичної етики (2 год.).

План:

1. Моральні засади проведення епідеміологічних досліджень із врахуванням основних принципів біомедичної етики.
2. Етичні засади проведення епідеміологічних досліджень із врахуванням основних принципів біомедичної етики.
3. Правові засади проведення епідеміологічних досліджень із врахуванням основних принципів біомедичної етики.

Рекомендована література:

- Беляков В.Д., Яфаев Р.Х. Эпидемиология. – М.: Медицина, 1989. – 416 с.

- Актуальні питання епідагляду за особливо небезпечними інфекціями, санітарна охорона території, біологічна безпека / Матеріали науково-практичної конференції / – Іллічівськ, 2010. – 259 с.
- Актуальні проблеми профілактики особливо небезпечних інфекцій та біологічної безпеки / Матеріали наради-семінару/ – Сімферополь, 2008. – 192 с.
- Виноград Н.О. Біологічна безпека – невирішені проблеми сьогодення / Н.О. Виноград // Матеріали наради-семінару [Актуальні проблеми профілактики особливо небезпечних інфекцій та біологічної безпеки] / – Одеса, 2007. – С. 16-17.
- Виноград Н.О. Принципи і види епідагляду за особливо-небезпечними інфекціями із врахуванням національних пріоритетів України / Матеріали наради-семінару [Актуальні проблеми профілактики особливо небезпечних інфекцій та біологічної безпеки] / – Сімферополь, 2008. – С. 19-21.
- Виноград Н.О., Васишин З.П., Козак Л.П. Загальна епідеміологія. – К.: Медицина, 2011. – 178 с.
- Зуева Л.П., Яфаев Р.Х. Эпидемиология. – СПб.: Фолиант, 2008. – 745 с.

Практичне заняття 9.

Види біологічних загроз (2 год.).

План:

1. Поняття про біологічну загрозу.
2. Види біологічних загроз.
3. Поняття про біозахист.
4. Поняття про біостримання.

Рекомендована література:

- Епідеміологія: базовий підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів. За ред. проф. І.П. Колеснікової. – Вінниця: Нова книга, 2012. – 576 с.
- Международные медико-санитарные правила (2005) / ВОЗ. – 2008. – 45 с.
- Могилевський Л.Я. Організація та проведення первинних заходів при виявленні хворого (трупа) або підозрі на зараження карантинними інфекціями, контагіозними вірусними геморагічними гарячками та іншими небезпечними інфекційними хворобами неясної етіології: Метод. вказівки / Л.Я. Могилевський, Ю.А. Бощенко, З.А. Хабло [та ін.] // Київ, 2003. – 44 с.
- Стандарты эпидемиологического надзора, рекомендуемые ВОЗ // Департамент по эпидемиологическому надзору и борьбе с инфекционными болезнями. – Женева, ВОЗ. – 1999.

Практичне заняття 10.

Виявлення, моніторинг і реагування на біологічні загрози (2 год.).

План:

1. Поняття про біологічну загрозу
2. Виявлення біологічної загрози.
3. Моніторинг біологічної загрози.
4. Реагування на біологічні загрози.

Рекомендована література:

- Епідеміологія: базовий підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів. За ред. проф. І.П. Колеснікової. – Вінниця: Нова книга, 2012. – 576 с.
- Международные медико-санитарные правила (2005) / ВОЗ. – 2008. – 45 с.
- Могилевський Л.Я. Організація та проведення первинних заходів при виявленні хворого (трупа) або підозрі на зараження карантинними інфекціями, контагіозними вірусними геморагічними гарячками та іншими небезпечними інфекційними хворобами неясної етіології: Метод. вказівки / Л.Я. Могилевський, Ю.А. Бощенко, З.А. Хабло [та ін.] // Київ, 2003. – 44 с.
- Стандарты эпидемиологического надзора, рекомендуемые ВОЗ // Департамент по эпидемиологическому надзору и борьбе с инфекционными болезнями. – Женева, ВОЗ. – 1999.
- Черкасский Б.Л. Глобальная эпидемиология. – М.: Практическая медицина, 2008. – 447 с.

Практичне заняття 11.

Основні принципи захисту населення та території від поширення збудників небезпечних та особливо небезпечних інфекційних і паразитарних захворювань (2 год.)

План:

1. Поняття про небезпечні та особливо небезпечні інфекційні і паразитарні захворювання.
2. Основні принципи захисту населення та території від поширення збудників небезпечних та особливо небезпечних інфекційних і захворювань
3. Основні принципи захисту населення та території від поширення збудників паразитарних захворювань.

Рекомендована література:

- Епідеміологія: базовий підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів. За ред. проф. І.П. Колеснікової. – Вінниця: Нова книга, 2012. – 576 с.
- Международные медико-санитарные правила (2005) / ВОЗ. – 2008. – 45 с.
- Могилевський Л.Я. Організація та проведення первинних заходів при виявленні хворого (трупа) або підозрі на зараження карантинними інфекціями, контагіозними вірусними геморагічними гарячками та іншими небезпечними інфекційними хворобами неясної

етіології: Метод. вказівки / Л.Я. Могилевський, Ю.А. Бощенко, З.А. Хабло [та ін.] // Київ, 2003. – 44 с.

- Стандарты эпидемиологического надзора, рекомендуемые ВОЗ // Департамент по эпидемиологическому надзору и борьбе с инфекционными болезнями. – Женева, ВОЗ. – 1999.
- Черкасский Б.Л. Глобальная эпидемиология. – М.: Практическая медицина, 2008. – 447 с.

Практичне заняття 12.

Основні принципи захисту населення при виникненні надзвичайних ситуацій природнього і штучного генезу (2 год.).

План:

1. Поняття про надзвичайну ситуацію.
2. Поняття про надзвичайну ситуацію природнього генезу
3. Поняття про надзвичайну ситуацію штучного генезу
4. Основні принципи захисту населення.

Рекомендована література:

- Антологія біоетики / [за ред. Ю. І. Кундієва]. – Львів : БаК, 2003. – 592с.
- Запорожан В. М. Біоетика: Підручник / В.М. Запорожан, М Л. Аряєв. – К.: Здоров'я, 2005. – 288 с.
- Запорожан В. Н. Биоэтика: Учебник / В.Н. Запорожан, Н.Л. Аряєв – Одеса: Одесский медуниверситет, 2005. – 295 с.

Практичне заняття 13.

Біобезпека та генно-інженерні технології (2 год.).

План:

1. Поняття про біобезпеку наукових досліджень.
2. Поняття про генно-інженерні технології
3. Основні принципи захисту населення.

Рекомендована література:

- Антологія біоетики / [за ред. Ю. І. Кундієва]. – Львів : БаК, 2003. – 592с.
- Запорожан В. М. Біоетика: Підручник / В.М. Запорожан, М Л. Аряєв. – К.: Здоров'я, 2005. – 288 с.
- Запорожан В. Н. Биоэтика: Учебник / В.Н. Запорожан, Н.Л. Аряєв – Одеса: Одесский медуниверситет, 2005. – 295 с.

Практичне заняття 14.

Забезпечення контролю за міжнародним поширенням різного виду загроз масового ураження населення та довкілля (2 год.).

План:

1. Міжнародні медико-санітарні правила (2005)
2. Нормативні акти щодо забезпечення контролю за міжнародним поширенням різного виду загроз масового ураження населення та довкілля
3. Забезпечення контролю і основні принципи захисту населення.

Рекомендована література:

- Епідеміологія: базовий підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів. За ред. проф. І.П. Колеснікової. – Вінниця: Нова книга, 2012. – 576 с.
- Международные медико-санитарные правила (2005) / ВОЗ. – 2008. – 45 с.
- Могилевський Л.Я. Організація та проведення первинних заходів при виявленні хворого (трупа) або підозрі на зараження карантинними інфекціями, контагіозними вірусними геморагічними гарячками та іншими небезпечними інфекційними хворобами неясної етіології: Метод. вказівки / Л.Я. Могилевський, Ю.А. Бощенко, З.А. Хабло [та ін.] // Київ, 2003. – 44 с.
- Стандарты эпидемиологического надзора, рекомендуемые ВОЗ // Департамент по эпидемиологическому надзору и борьбе с инфекционными болезнями. – Женева, ВОЗ. – 1999.
- Черкасский Б.Л. Глобальная эпидемиология. – М.: Практическая медицина, 2008. – 447 с.

Практичне заняття 15

Біозахист і біостримання (2 год)

План:

5. Поняття про біологічну загрозу.
6. Види біологічних загроз.
7. Поняття про біозахист.
8. Поняття про біостримання.

Рекомендована література:

- Епідеміологія: базовий підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів. За ред. проф. І.П. Колеснікової. – Вінниця: Нова книга, 2012. – 576 с.

- Международные медико-санитарные правила (2005) / ВОЗ. – 2008. – 45 с.
- Могилевський Л.Я. Організація та проведення первинних заходів при виявленні хворого (трупа) або підозрі на зараження карантинними інфекціями, контагіозними вірусними геморагічними гарячками та іншими небезпечними інфекційними хворобами неясної етіології: Метод. вказівки / Л.Я. Могилевський, Ю.А. Бощенко, З.А. Хабло [та ін.] // Київ, 2003. – 44 с.
- Стандарты эпидемиологического надзора, рекомендуемые ВОЗ // Департамент по эпидемиологическому надзору и борьбе с инфекционными болезнями. – Женева, ВОЗ. – 1999.
- Черкасский Б.Л. Глобальная эпидемиология. – М.: Практическая медицина, 2008. – 447 с.

Практичне заняття 16

Нормативні акти, що регламентують вимоги до профілактики професійного інфікування ВІЛ (2 год)

4. СНІД як професійний ризик медичних працівників..
5. СНІД як професійний ризик фізичних реабілітологів.
6. Нормативні акти, що регламентують вимоги до профілактики професійного інфікування ВІЛ.

Рекомендована література:

- Беляков В.Д., Яфаев Р.Х. Эпидемиология. – М.: Медицина, 1989. – 416 с.
- Актуальні питання епідагляду за особливо небезпечними інфекціями, санітарна охорона території, біологічна безпека / Матеріали науково-практичної конференції / – Іллічівськ, 2010. – 259 с.
- Актуальні проблеми профілактики особливо небезпечних інфекцій та біологічної безпеки / Матеріали наради-семінару/ – Сімферополь, 2008. – 192 с.
- Виноград Н.О. Біологічна безпека – невирішені проблеми сьогодення / Н.О. Виноград // Матеріали наради-семінару [Актуальні проблеми профілактики особливо небезпечних інфекцій та біологічної безпеки] / – Одеса, 2007. – С. 16-17.
- Виноград Н.О. Принципи і види епідагляду за особливо-небезпечними інфекціями із врахуванням національних пріоритетів України / Матеріали наради-семінару [Актуальні проблеми профілактики особливо небезпечних інфекцій та біологічної безпеки] / – Сімферополь, 2008. – С. 19-21.
- Виноград Н.О., Васишин З.П., Козак Л.П. Загальна епідеміологія. – К.: Медицина, 2011. – 178 с.
- Зуева Л.П., Яфаев Р.Х. Эпидемиология. – СПб.: Фолиант, 2008. – 745 с.

ТЕМАТИКА МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

- Етика: біологічні та медичні аспекти. Біоетика та система охорони здоров'я в Україні.
- Основні принципи, норми, правила біомедичної етики. Права людини та критерії поведінки з погляду біоетики.
- Поняття здоров'я і здорового способу життя та безпечної поведінки. Безпечна професійна діяльність і здоровий спосіб життя.
- Елементи біоетики та біобезпеки в професійній діяльності лікаря. Зниження стигми та дискримінації людей, які живуть із ВІЛ/СНІД (ЛЖВ).
- «Снідофобія» і вимоги медичної етики. Зменшення стигми та дискримінації, пов'язаних із ВІЛ, до представників груп найвищого ризику (ГНР) в медичних закладах України.
- Тестування і скринінг на ВІЛ в контексті принципу поваги автономії пацієнта. Нормативні акти, що регламентують вимоги до тестування та скринінгу на ВІЛ.
- СНІД як професійний ризик медичних працівників. Нормативні акти, що регламентують вимоги до профілактики професійного інфікування ВІЛ.
- Морально-етичні та правові засади проведення епідеміологічних досліджень із врахуванням основних принципів біомедичної етики.
- Види біологічних загроз. Біозахист і біостримання.
- Виявлення, моніторинг і реагування на біологічні загрози.
- Основні принципи захисту населення та території від поширення збудників небезпечних та особливо небезпечних інфекційних і паразитарних захворювань.
- Основні принципи захисту населення та території при виникненні надзвичайних ситуацій природного генезу.
- Основні принципи захисту населення та території при виникненні надзвичайних ситуацій штучного генезу.
- Біобезпека та генно-інженерні технології. Нормативні акти, що регламентують біобезпеку на об'єктах підвищеного епідемічного ризику.
- Міжнародні медико-санітарні правила (2005) – нормативний акт щодо забезпечення контролю за міжнародним поширенням різного виду загроз масового ураження населення та довкілля.

6.ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

СЕМЕСТР III

Карту самостійної роботи з визначенням форм академічного контролю, успішність (бали) подано у нижченаведеній таблиці.

Таблиця

Карта самостійної роботи студентів

Семестр, теми курсу	Академічний контроль	Бали
СЕМЕСТР III		
Тема 1. Етика: біологічні та медичні аспекти (3 год.)	поточний, практичне заняття	5
Тема 2 Основні принципи, норми, правила біомедичної етики (3 год.)	поточний, практичне заняття	5
Тема 3. Безпечна професійна діяльність (3 год.)	поточний, практичне заняття	5
Тема 4. Елементи біоетики та біобезпеки в професійній діяльності реабілітолога (3год.)	поточний, практичне заняття	5
Тема 5. Зниження стигми та дискримінації людей, які живуть із ВІЛ/СНІД (3 год.)	поточний, практичне заняття	5
Тема 6. Тестування і скринінг на ВІЛ в контексті принципу поваги автономії пацієнта (3 год.)	поточний, практичне заняття	5
Тема 7. СНІД як професійний ризик працівників з фізичної реабілітації (3год.)	поточний, практичне заняття	5
Тема 8. Морально-етичні та правові засади проведення епідеміологічних досліджень (3 год.)	поточний, практичне заняття	5
Тема 9. Види біологічних загроз. Біозахист і біостримання (3 год.)	поточний, практичне заняття	5
Тема 10. Виявлення, моніторинг і реагування на біологічні загрози (3 год.)	поточний, практичне заняття	5
Тема 11. Основні принципи захисту населення та території від поширення збудників особливо небезпечних інфекцій (3 год.)	поточний, практичне заняття	5
Тема 12. Основні принципи захисту населення при виникненні надзвичайних ситуацій (3 год.).	поточний, практичне заняття	5
Тема 13. Біобезпека та генно-інженерні технології (3 год.).	поточний, практичне заняття	5
Тема 14. Забезпечення контролю за міжнародним поширенням різного виду загроз масового ураження населення та довкілля (3 год.).	поточний, практичне заняття	5
Разом: 42 години	Разом: 70 балів	

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА САМОСТІНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ЗАКЛАДІВ»

- Біоетика та система охорони здоров'я в Україні.
- Основні принципи, норми, правила біомедичної етики. Права людини та критерії поведінки з погляду біоетики.
- Поняття здоров'я і здорового способу життя та безпечної поведінки. Безпечна професійна діяльність і здоровий спосіб життя.
- Елементи біоетики та біобезпеки в професійній діяльності лікаря. Зниження стигми та дискримінації людей, які живуть із ВІЛ/СНІД (ЛЖВ).
- «Снідофобія» і вимоги медичної етики. Зменшення стигми та дискримінації, пов'язаних із ВІЛ, до представників груп найвищого ризику (ГНР) в медичних закладах України.
- Тестування і скринінг на ВІЛ в контексті принципу поваги автономії пацієнта. Нормативні акти, що регламентують вимоги до тестування та скринінгу на ВІЛ.
- СНІД як професійний ризик медичних працівників. Нормативні акти, що регламентують вимоги до профілактики професійного інфікування ВІЛ.
- Морально-етичні та правові засади проведення епідеміологічних досліджень із врахуванням основних принципів біомедичної етики.
- Види біологічних загроз. Біозахист і біостримання.
- Виявлення, моніторинг і реагування на біологічні загрози.
- Основні принципи захисту населення та території від поширення збудників небезпечних та особливо небезпечних інфекційних і паразитарних захворювань.
- Основні принципи захисту населення та території при виникненні надзвичайних ситуацій природного генезу.
- Основні принципи захисту населення та території при виникненні надзвичайних ситуацій штучного генезу.
- Біобезпека та генно-інженерні технології. Нормативні акти, що регламентують біобезпеку на об'єктах підвищеного епідемічного ризику.
- Міжнародні медико-санітарні правила (2005) – нормативний акт щодо забезпечення контролю за міжнародним поширенням різного виду загроз масового ураження населення та довкілля.

7. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів оцінюються за модульне-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у таблицях (Табл.7.1; Табл. 7.2.).

Таблиця 7.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	5	5
2.	Відвідування семінарських занять	1	16	16
3.	Робота на семінарському занятті, в т.ч. доповідь, дискусія, виступ, повідомлення	10	16	160
4.	Виконання завдання з самостійної роботи (домашнього завдання)	5	14	70
6.	Модульна контрольна робота	25	3	75
	Разом			326
Максимальна кількість балів - 326.				

Розрахунок: $326:100=3,26$

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, іспит.
- методи письмового контролю: модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, реферативна робота.
- методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу. Реферативні дослідження, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Таблиця 7.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські

оцінки ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка	Пояснення
90-100	A	Відмінно Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
82-89	B	Дуже добре Вище середнього рівня з кількома помилками
75-81	C	Добре В загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок
69-74	D	Задовільно Непогано, але зі значною кількістю недоліків
60-68	E	Достатньо Виконання задовольняє мінімальним критеріям
35-59	FX	Незадовільно З можливістю повторного складання
1-34	F	Незадовільно З обов'язковим повторним курсом

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

1. своєчасність виконання навчальних завдань;
2. повний обсяг їхнього виконання;
3. якість виконання навчальних завдань;
4. самостійність;

5. творчий підхід у виконанні завдань;
6. ініціативність у навчальній діяльності.

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному та письмовому контролю. При підсумковому контролі перевага надається письмовому або тестовому контролю.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів з подані у таблицях (Табл. 7.3., Табл. 7.4., Табл. 7.5., Табл. 7.6., Табл. 7.7.)

Таблиця 7.3

Критерії на відповідь на практичному занятті, усну відповідь за темою індивідуального завдання, самостійної роботи

Показник	Характеристика
Відмінно	Студент має глибокі міцні і системні знання з теми, використовує медико-реабілітаційну термінологію, вільно володіє понятійним апаратом. Має уявлення про структуру реабілітаційних закладів України; вміє працювати з навчальним матеріалом; має уявлення й усвідомлення про важливість вивчення дисципліни. Вміє правильно планувати свою самостійну роботу. Будує відповідь логічно, послідовно, розгорнуто, використовуючи наукову термінологію
Добре	Студент має міцні ґрунтовні знання, вміє застосовувати їх на практиці, але може допустити неточності, окремі помилки в формулюванні відповідей. Студент знає програмний матеріал повністю; має практичні навички з організації діяльності реабілітаційних закладів, але недостатньо вміє самостійно мислити, не може вийти за межі теми.
Задовільно	Студент знає основний зміст теми, має уявлення про спеціальність, але його знання мають загальний характер, іноді не підкріплені прикладами. Студент має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні.
Незадовільно	Студент має фрагментарні знання з теми. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Мова невиразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання. Студент повністю не знає програмного матеріалу, або відмовляється відповідати.

Критерії виконання практичного, самостійного завдання

Показник	Характеристика
Відмінно	Студент виконав завдання повністю, використовує медико-реабілітаційну термінологію, вільно володіє понятійним апаратом, знає основні проблеми навчальної дисципліни, її мету та завдання. Здатний до успішного виконання творчих завдань. Не допускає помилок в усній та писемній формах мовлення
Добре	Студент виконав завдання повністю, з опорою на теоретичні знання, але може допустити неточності, окремі помилки в формулюванні термінології, незначні мовленнєві помилки в наведених прикладах. Студент виконав завдання, але може допускати помилки; має практичні навички з організації діяльності реабілітаційних закладів; недостатньо вміє самостійно мислити, виконувати творчі завдання.
Задовільно	Студент виконав завдання неповністю, продемонстрував невміння виконувати творчі завдання. Допускає істотні помилки в усній та писемній формах мовлення. Студент виконав завдання частково, з помилками. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні. Має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях
Незадовільно	Студент виконав завдання фрагментарно. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований Студент повністю не виконав завдання.

Критерії оцінювання реферату, доповіді

Показник	Характеристика
Відмінно	Запропонована студентом робота викладена в обсязі, що вимагається, оформлена грамотно, спирається на базовий теоретичний і практичний матеріал, містить нову, нетрадиційну інформацію з даного питання і пропозиції щодо її практичного застосування
	Запропонована студентом робота викладена в обсязі, що вимагається, оформлена грамотно, спирається переважно на базовий теоретичний і практичний матеріал, містить

Добре	фрагменти нової, нетрадиційної інформації Запропонована студентом робота викладена в необхідному обсязі, оформлена грамотно, включає базовий теоретичний та практичний вихід, але містить певні недоліки у висвітленні питання, яке досліджувалось
Задовільно	Робота містить базовий теоретичний та практичний матеріал, але не має практичного виходу. Виклад матеріалу неточний, присутні недоліки у висвітленні теми Робота містить базовий теоретичний та практичний матеріал, але тема розкрита неповністю. Виклад матеріалу неточний, присутні недоліки у висвітленні теми. Обсяг запропонованої роботи не відповідає вимогам
Незадовільно	Робота базується на фрагментарних знаннях з курсу. Тема роботи не розкрита Робота не виконана, або студент відмовляється доповідати.

Таблиця 7.6

Критері оцінювання модульного контролю (усна відповідь, письмова контрольна робота)

Показник	Характеристика
Відмінно	Студент має глибокі міцні і системні знання з теми, використовує медико-реабілітаційну термінологію, вільно володіє понятійним апаратом. Має уявлення про структуру реабілітаційних закладів України; вміє працювати з навчальним матеріалом; має уявлення й усвідомлення про важливість вивчення дисципліни. Вміє правильно планувати свою самостійну роботу. Будує відповідь логічно, послідовно, розгорнуто, використовуючи наукову термінологію
Добре	Студент має міцні ґрунтовні знання, вміє застосовувати їх на практиці, але може допустити неточності в формулюванні відповідей, окремі помилки при виконанні практичних робіт Студент знає матеріал змістового модулю повністю, має практичні навички з організації діяльності реабілітаційних закладів, але недостатньо вміє самостійно мислити, не може вийти за межі теми
	Студент знає основні теми курсу, має уявлення про спеціальність, але його знання мають загальний характер, іноді не підкріплені прикладами. При виконанні практичних завдань допускає помилки Студент має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях. Замість чіткого термінологічного визначення

Задовільно	пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні
Незадовільно	Студент має фрагментарні знання з теми модулю. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Практичні навички на рівні розпізнавання Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

Таблиця 7.7

Критерії оцінювання заліку

Показник	Характеристика
Відмінно	Студент має глибокі міцні і системні знання з курсу, використовує медико-реабілітаційну термінологію, вільно володіє понятійним апаратом. Має уявлення про структуру реабілітаційних закладів України; вміє працювати з навчальним матеріалом; має уявлення й усвідомлення про важливість вивчення дисципліни. Вміє правильно планувати свою самостійну роботу. Будує відповідь логічно, послідовно, розгорнуто, використовуючи наукову термінологію
Добре	Студент має міцні ґрунтовні знання, вміє застосовувати їх на практиці; виконує практичну роботу без помилок, але може допустити неточності в формулюванні термінології, незначні мовленнєві помилки в наведених прикладах, окремі помилки при виконанні практичних робіт. Студент знає програмний матеріал повністю, має практичні навички з даної дисципліни, але недостатньо вміє самостійно мислити, не може вийти за межі теми
Задовільно	Студент знає основні теми курсу, має уявлення про спеціальність, але його знання мають загальний характер, іноді не підкріплені прикладами. При виконанні практичних завдань допускає помилки Студент має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні
Незадовільно	Студент має фрагментарні знання з усього курсу. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Практичні навички на рівні розпізнавання. Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

II. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця знапрямують підготовки 6.010203 Здоров'я людини з урахуванням індивідуальних особливостей учасників навчального процесу й спілкування.

Основними методами навчання дисципліни «Організація діяльності реабілітаційних закладів» є лекція (усний виклад навчального матеріалу складного і великого за обсягом) та практична робота. Також використовуються наочні методи навчання (ілюстрування, демонстрування) та проблемно-пошукові, які сприяють зв'язкам теорії з практикою, формують у студентів навички використання приладдя, вчать обробляти результати вимірів і робити правильні наукові висновки і пропозиції).

З метою формування професійних компетенцій широко впроваджуються інноваційні методи навчання (лекції-презентації, використання відео-матеріалів), що забезпечують комплексне оновлення традиційного педагогічного процесу. Це, наприклад, комп'ютерна підтримка навчального процесу, впровадження інтерактивних методів навчання.

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- За джерелом інформації: словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-презентація) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда; наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.
- За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.
- За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості.

III. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- 1) опорні конспекти лекцій;
- 2) навчальні посібники;
- 3) робоча навчальна програма;
- 4) збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень бакалаврів;
- 5) засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

IV. ОБ'ЄМНІ ВИМОГИ ДО КУРСУ

- Історія професійної медичної етики.
- Зміст етичного, морального та деонтологічного вимірів у різних галузях їх застосування.
- Напрямки і методи біоетики.
- Взаємини між медичними співробітниками, пацієнтом та його родиною.
- Концепція біобезпеки і ризику біомедичних технологій.
- Біоетичний контроль генетичних технологій.
- Біоетичні проблеми ВІЛ-інфекції та інших соціально небезпечних інфекцій.
- Біоетичні аспекти профілактичних програм і медичного консультування.
- Види біологічних загроз.
- Поняття «біозахист» та «біостримання».
- Поняття про біологічну зброю та біотероризм.
- Класифікація надзвичайних ситуацій.
- Розвиток епідемічного процесу серед населення при надзвичайних ситуаціях.
- Вплив природних, техногенних і соціальних катастроф та надзвичайних ситуацій на епідемічний стан.
- Чинники, які впливають на поширення інфекційних хвороб в районах надзвичайних ситуацій.
- Особливості перебігу штучно викликаного епідемічного процесу.
- Захист населення при надзвичайних ситуаціях.
- Режимно-обмежувальні заходи.
- Медичні сили та засоби в системі протиепідемічного захисту населення при надзвичайних ситуаціях.
- Основні принципи планування протиепідемічних і профілактичних заходів у зонах надзвичайних ситуацій.
- Основні положення Міжнародних медико-санітарних правил (2005).
- Демонструвати вміння спілкування з колегами, хворими та їхніми родичами, сприяти створенню здорового психологічного клімату в медичному середовищі.
- Використовувати фахову нормативну лексику.
- Демонструвати культуру письмового та усного мовлення.
- Застосовувати моральні, етичні та фахові норми в професійній життєдіяльності.
- Демонструвати розуміння нормативно-правового регулювання взаємовідносин «лікар – хворий».
- Демонструвати володіння принципами медичної деонтології.
- Демонструвати володіння морально-етичними принципами ставлення до живої людини, її тіла як об'єкта анатомічного та клінічного дослідження.
- Демонструвати володіння морально-етичними принципами медичного фахівця.
- Застосовувати розуміння особливостей видів біологічних загроз для їх виявлення, моніторингу та реагування на них на території обслуговування;
- Застосовувати основні принципи захисту населення та території від поширення збудників небезпечних та особливо небезпечних інфекційних та паразитарних захворювань;
- Застосовувати основні принципи захисту населення та території при виникненні надзвичайних ситуацій природного та штучного генезу;
- Використовувати нормативні акти, що регламентують біобезпеку на об'єктах підвищеного епідемічного ризику у практичній діяльності;
- Демонструвати знання основних положень Міжнародних медико-санітарних правил (2005).

V. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

- Антологія біоетики / [за ред. Ю. І. Кундієва]. – Львів : БаК, 2003. – 592с.
  - Беляков В.Д., Яфаєв Р.Х. Епідеміологія. – М.: Медицина, 1989. – 416 с.
  - Актуальні питання епідеміологічного нагляду за особливо небезпечними інфекціями, санітарна охорона території, біологічна безпека / Матеріали науково-практичної конференції / – Іллічівськ, 2010. – 259 с.
  - Актуальні проблеми профілактики особливо небезпечних інфекцій та біологічної безпеки / Матеріали наради-семінару / – Сімферополь, 2008. – 192 с.
  - Виноград Н.О. Біологічна безпека – невирішені проблеми сьогодення / Н.О. Виноград // Матеріали наради-семінару [Актуальні проблеми профілактики особливо небезпечних інфекцій та біологічної безпеки] / – Одеса, 2007. – С. 16-17.
  - Виноград Н.О. Принципи і види епідеміологічного нагляду за особливо-небезпечними інфекціями із врахуванням національних пріоритетів України / Матеріали наради-семінару [Актуальні проблеми профілактики особливо небезпечних інфекцій та біологічної безпеки] / – Сімферополь, 2008. – С. 19-21.
  - Виноград Н.О., Васишин З.П., Козак Л.П. Загальна епідеміологія. – К.: Медицина, 2011. – 178 с.
  - Запорожан В. М. Біоетика: Підручник / В.М. Запорожан, М.Л. Аряєв. – К.: Здоров'я, 2005. – 288 с.
  - Запорожан В. Н. Біоетика: Учебник / В.Н. Запорожан, Н.Л. Аряєв – Одеса: Одеський медуніверситет, 2005. – 295 с.
  - Зуєва Л.П., Яфаєв Р.Х. Епідеміологія. – СПб.: Фоліант, 2008. – 745 с.
  - Епідеміологія: базовий підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів. За ред. проф. І.П. Колеснікової. – Вінниця: Нова книга, 2012. – 576 с.
  - Международные медико-санитарные правила (2005) / ВОЗ. – 2008. – 45 с.
  - Могилевський Л.Я. Організація та проведення первинних заходів при виявленні хворого (трупа) або підозрі на зараження карантинними інфекціями, контагіозними вірусними геморагічними гарячками та іншими небезпечними інфекційними хворобами неясної етіології: Метод. вказівки / Л.Я. Могилевський, Ю.А. Бощенко, З.А. Хабло [та ін.] // Київ, 2003. – 44 с.
  - Стандарты эпидемиологического надзора, рекомендуемые ВОЗ // Департамент по эпидемиологическому надзору и борьбе с инфекционными болезнями. – Женева, ВОЗ. – 1999.
  - Черкасский Б.Л. Глобальная эпидемиология. – М.: Практическая медицина, 2008. – 447 с.
-
- **Додаткова література**
  - Биомедицинская этика / [Под ред. В.И. Покровского]. – М.: Медицина, 1997. – 224 с.

- Этико-правовые аспекты проекта «Геном человека» / Международные документы и аналитические материалы / Отв. Ред. Б. Г. Юдин. – М. медицина, 1998. - 145 с.
- Яровинский М.Я. Лекции по курсу «Медицинская этика» (биоэтика). Учебное пособие / М.Я. Яровинский. – М.: Медицина, 2001. – Т. 1.– 208 с.
- Яровинский М.Я. Лекции по курсу «Медицинская этика»(биоэтика). Учебное пособие / М.Я. Яровинский. – М.: Медицина, 2001. – Т. 2. – 256 с.
- Биомедицинская этика (словарь-справочник) / [Под ред. Т.В. Мишаткиной]. – Минск.: БГЭУ, 2007. – 91 с.
- Биомедицинская этика. Практикум / [Под общ. ред. С.Д. Денисова, Я.С. Яскевич]. – Минск.: БГЭУ, 2011. – 200 с.
- Биоэтика: принципы, правила, проблемы / [Под ред. Б.Г. Юдина]. – М.: Медицина, 1998. – 225 с.
- Запорожан В.М. Від біоетики до ноетики / В.М. Запорожан // Вісник НАН України. – 2004. – №12. – С. 22 – 30.

Робоча навчальна програма

БІОЕТИКА

Укладач: Рижковський Володимир Олегович – доцент кафедри фізичної реабілітації та біокінезіології

БІОЕТИКА. Робоча навчальна програма дисципліни / Укладач: Рижковський В.О. – К.:
Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017. – 33 с.